

Til
Voss herad

Vår sakshandsamar
Cato Dørmænen

Vår dato
16.11.2023

Vår referanse
2023/1642-6/315

Tidlegare dato

Tidlegare referanse
22/10375 - 20

Uttale til detaljreguleringsplan for brannstasjon og bustader - Tvildemoen - planID 2023001, Voss Herad, Vestland

Viser til oversendte høyringsdokument i samband med detaljregulering for brannstasjon og bustader – Tvildemoen, Voss kommune, Vestland.

Forsvarsbygg uttaler seg, for å avverje at vitale militære interesser vert forringa ved nye planvedtak og har motsegnskompetanse til planer etter plan- og bygningslova . Utgangspunktet vil alltid være at Forsvarets faste tilstadevering har bakgrunn i ei nasjonal slutning om lokalisering, og at den militære verksemda som gjennom denne slutninga er tiltenkt å være på staden, må kunne vidareførast.

Detaljreguleringa inneber blant anna naudsynt behov for å utbetre trafikksituasjon og kryssløysingar og som omfattar krysninga frå Tvildemoen, over Rv13 og inn dei deler av Forsvarets områder som grenser til Rv 13.

Forsvarsbygg viser i denne samanheng til områdereguleringa som denne detaljreguleringa er ein del av. Her uttalte vi at området som utvida plangrense er ein del av, ligg innanfor Forsvarets interesseområde og at Forsvarets interesser må ivaretakast. Jf. brev datert 05.06.2013 og sist vårt brev datert 26.04.2023.

Forsvarets interesser inneber ein føresetnad om at ny trafikkløysing vert tilrettelagt for Forsvarets behov og at avkøyring inn i området vert oppretthaldt. Jf. også utvekslingsmøter mellom Forsvarsbygg og Voss Herad, der vi i fellesskap har kome til einigheit om dei tekniske løysingane som ville være tilstrekkelege for å ivareta Forsvarets behov. Planforslaget slik det no vert presentert synes no å ha teke høgde for at tilkomst til Forsvarets områder vert tilstrekkeleg ivaretekne. Vi kan såleis akseptere dei løysingane som ligg til grunn i plandokumenta.

Vi viser vidare til at vi har VA rettigheter som kjem frå Tvildemoen som også må ivaretakast og at ein kontaktar Forsvarsbygg for kabelpåsvinging frå Tvildemoen og inn mot Forsvarets områder i god tid før eventuell byggestart.

Utover dette har Forsvarsbygg ingen merknader til planvarselet.

Bjørn Bergesen

Leiar Arealplan

Eigedomsforvaltning

Forsvarsbygg

Dette dokumentet er elektronisk godkjend og difor ikkje signert.

VOSS HERAD
Postboks 145
5701 VOSS

Vår dato: 12.12.2023
Vår ref.: 202219174-4 Oppgi ved kontakt
Dykkar ref.: 22/10375 - 21

Sakshandsamar: Toralf Otnes,
22959527, toot@nve.no

NVE sin uttale - Detaljreguleringsplan for Tvildemoen - Gnr. 89 bnr. 29 - PlanID 2023001- Voss herad

Vi viser til brev datert 09.11.2023. Saka gjeld offentlig ettersyn av detaljreguleringsplan for Tvildemoen. Føremålet med planarbeidet er å legge til rette for ny hovudbrannstasjon på Tvildemoen, saman med eit område for sentrumsnære bustader.

I oversendingsbrevet gjer de greie for planområdet si plassering på øvste platå på Tvildemoen, og korleis naturfare er vurdert og handtert i planarbeidet. De meiner at løysingar i planen sikrar tilfredsstillande tryggleik knytt til skred, erosjon og overvasshandtering. Voss herad ynskjer likevel at NVE gjer ei vurdering av planen og tilhøyrande dokumentasjon, og de ber om tilbakemelding dersom vi har innspel.

Om NVE

Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonalt sektormynde med motsegnkompetanse innanfor saksområda flaum-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knytt til vassdrag og grunnvatn, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å hjelpe kommunane med å førebygge skader frå overvatn gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strok (urbanhydrologi). NVE gir råd og rettleiing om korleis nasjonale og vesentlege regionale interesser innanfor desse saksområda skal takast omsyn til ved utarbeiding av arealplanar etter plan- og bygningslova (pbl).

NVE sin konkrete uttale

Områdestabilitet

Områdestabiliteten er vurdert av Norconsult i rapport datert 03.07.2023. Rapporten følgjer prosedyren i NVE rettleiar 1/2019 og konkluderer med at planområdet ikkje ligg i lausne- eller utløpsområde for områdeskred av kvikkleire. NVE har ingen merknader til dokumentasjonen.

Skred i bratt terreng

Norconsult har også gjort ei vurdering av skredfare i bratt terreng i rapport datert 03.07.2023. Ei skråning mellom øvste platå på Tvildemoen, og eit mellomplatå har ei helling mellom 25 og 40 grader. Skråninga ligg sør i planområdet. Skråninga har tilfredsstillande stabilitet, men på grunn av nokre teikn til mindre utglidingar og overflateprosessar er det rådd til å halde ein avstand på minimum 5 meter mellom bustader og skråningstopp. Skråninga er vurdert å vere utsett for erosjon frå overflatevatn. Overflatevatn må difor ikkje førast inn i skråninga, og det må ikkje fjernast vegetasjon utan vidare vurderingar og avbøtande tiltak.

Den aktuelle skråninga, og (slik vi tolkar det) minst 5 meter inn på platået, er markert i plankartet med omsynssone H310 Ras og skredfare. I føresegnene er det sett krav om at det må dokumenterast tilstrekkeleg tryggleik i samsvar med teknisk forskrift, og at bustader skal etablerast utanfor faresona.

Avstanden på minimum 5 meter frå skråningskanten er tilpassa tryggleikskrav for tiltak i tryggleiksklasse S2, jf. TEK17 § 7-3. Det er ikkje openbart for oss om føresegnene til B2, B3 og B4 avgrensar utbyggingane i desse byggeområda til tryggleiksklasse S2. NVE rår dykk til å vurdere dette. Dersom planen ikkje utelukkar S3 tiltak, rår vi dykk til å endre føresegnene, eller auke avstanden til skråningskanten slik av avstanden vert tilpassa S3. NVE sin [Veileder for utredning av sikkerhet mot skred i bratt terreng](#) rår til at 10 meter avstand mellom skråning og horisontal topp av terrasse blir brukt for sannsyn 1/5000. Sjå også Norconsult sin rapport nedst side 17.

I oversendingsbrevet skriv de at vegetasjon i skråninga er sikra vidareført gjennom føremål grønstruktur. Dette for å ta vare på vegetasjonen sin skredførebyggande effekt. I føresegnene ser vi at det er opna for å tilrettelegge stiar eller tråkk i o_G, samt enkel og midlertidig møblering og leikeutstyr. De kan vurdere å avgrense høvet til slike tiltak i den aktuelle skråninga (innanfor H310) for å sikre at ikkje det blir utført tiltak som kan gi utilsikta konsekvensar for skråningsstabiliteten.

Overvatn

Det er viktig at overflatevatn ikkje blir ført inn i skråninga. I følgje oversendingsbrevet legg planen opp til at overflatevatn skal sikrast gjennom tretrinnstrategien med infiltrasjon, forseinking og drying, og sikring av flaumvegar ved overbelastning. Planen skal sikre to flaumvegar frå området som del av turvegar mellom øvste platå og mellomplatået, begge med vidare utlaup mot Raundalselva. I VA rammeplanen er det utarbeidd avrenningsanalyse/-kart for dagens situasjon, og eit kart som viser overvasstiltak og avrenningsretningar for planlagt situasjon. Slik vi les desse karta, så renn overvatn (som ikkje blir infiltrert) no i hovudsak mot nord og til Strandaelvi. I framtidig situasjon ser flaumvegane i større grad ut til å gå mot sør. Flaumvegane skal følgje turvegar mot sør, og sleppast i terreng sør for planområdet. Dersom det er riktig at avrenningsretninga for overvatn ved ekstrem nedbør blir snudd frå nord til sør, bør de vere sikre på at avleiinga av overvatn får trygge flaumvegar heilt til Raundalselvi (resipient).

NVE har eit fagleg råd om at flaumvegar og andre overvasstiltak (regnbed) blir innarbeidd og synleggjort i plankartet. Sjå elles kapittel 4.5 i [NVE rettleiar 4/2022 for handtering av overvatn i arealplanar](#). Kapitlet syner kva arealføremål og omsynssoner som kan brukast til overvassføremål.

Meir informasjon

De finn mykje informasjon på våre nettsider om arealplanlegging, <https://www.nve.no/arealplanlegging/>. Vår uttale i saka er nødvendigvis ikkje uttømmende. For å få ei fullstendig oversikt viser vi til [Kartbasert rettleiar for reguleringsplan](#), som leier dykk gjennom alle våre fagområde, og gir dykk verktøy og innspel til korleis våre tema skal takast omsyn til i reguleringsplanen. Dersom de har spørsmål, eller det er noko i denne uttalen som er uklart, kan de ta kontakt pr. telefon eller e-post.

Kommunen sitt ansvar

NVE minner om at det er kommunen som har ansvaret for at det blir tatt nødvendig omsyn til flaum- og skredfare, overvatn, vassdrag og energianlegg i arealplanar, byggeløyve og dispensasjonar. Dette gjeld uavhengig av om NVE har gitt råd, uttale, eller motsegn til saka.

Med helsing

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Toralf Otnes
Senioringeniør

Dokumentet blir sendt utan underskrift. Det er godkjend etter interne rutinar.

Mottakarar:

VOSS HERAD

Kopimottakarar:

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

VOSS HERAD
Postboks 145
5701 VOSS

Dato	15.12.2023
Vår referanse	2022/89536-8
Dykkar referanse	
Sakshandsamar	Liz Eva Tøllefsen
E-post	Liz.Eva.Tollefsen@vlfk.no
Telefon	

Fråsegn til plan til offentlig ettersyn - Brannstasjon og bustader - Tvildemoen - Voss herad

Vi viser til brev datert 6.11.2023, om høyring av forslag til detaljregulering for brannstasjon og bustader på Tvildemoen. Føremåla er i hovudsak i samsvar med kommuneplan der området er sett av til framtidig busetnad og anlegg.

Vestland fylkeskommune vurderer reguleringsplanen ut i frå fylkeskommunens sektoransvar og målsettingar i regionale planar, i tillegg til vår fråsegn til oppstartmeldinga i brev av 4.11.2022.

Vurdering

By- og stadutvikling

Planområdet har ei gunstig plassering i kort gangavstand til regionsenteret Vossevangen, samt i nærleik av tur- og rekreasjonsmoglegheiter på Tvildemoen.

Planforslaget legger opp til eit noko utradisjonelt, men effektivt plangrep gjennom å etablere ny brannstasjon med publikumsretta funksjoner, integrert i eit nytt bustadområde. Planlagt materialbruk med stort innslag av massivtre er også nytenkjande og berekraftig.

Bustaddelen legger opp til 3 ulike formar for bustadformer; 2 variantar av leilegheitsbygg, og rekkjehus. Eit rikt mangfald av bustadtypologiar vil kunne stø opp om ein variert befolkningssamansetning, og låg parkeringsdekning vil kunne gjere bustadane rimelegare og unngå unødvendige terrenginngrep.

Samferdsel

Som vegstyresmakt har Vestland fylkeskommune ansvar for arealbruk, trafikktryggleik og framkomst langs fylkesveg. Våre interesser knyt seg primært til planlegging, bygging, drift og vedlikehald av fylkesvegnettet.

Sjølv om planforslaget ikkje rører fylkesvegnettet direkte, er opparbeiding av gang- og sykkelveggar viktig for kringliggjande områder. Eit samanhengande tilbod for mjuke trafikantar er viktig for trafikktryggleiken, men også for å snu transporthierarkiet og målsetjinga om redusert transportbehov hos den enkelte. I dag er det ofte stygge situasjonar ved kryssing av riksveg 13, der barnehageborn, syklende og andre må få trafikken til å stoppe opp slik at dei kan krysse dagens tre køyrefelt. Vi er positive til at planforslaget har tatt innover seg problemstillingane, og innarbeida fleire gode løysingar. Innregulerte løysingar vil bidra positivt til at fleire kan sykle frå nærsentra mot Vangen, og sikra god framkome langs det overordna vegnettet for alle trafikantar.

Realisering av innregulerte gang- og sykkelnettet er viktig. Vi undrar oss over at rekkefylgjekrava er knytt opp til datoar. Erfaring tilseier at rekkefylgjekrav med fordel kan knytast opp til trinnvis utbygging av området. Planen har innarbeida tydelege rekkefylgjekrav, men vår erfaring tilseier at rekkefylgjekrav som er direkte kopla til tiltak på ein betre måte sikrar gjennomføring. På same tid må tilboda for dei mjuke trafikantane etablerast tidleg, då dagens situasjon skapar trafikkfarlege situasjonar.

Til slutt vil vi leggja til at kryssing i plan må vurderast etter krav i handbok V127. Dersom kryssingspunktet ved o_GS2-6 er i tråd med handbokskrava, meiner vi at opparbeiding av denne og må inngå i rekkefylgjekravet i punkt 9.2, fyrste kulepunkt.

Konklusjon

Planforslaget følgjer opp *Regional plan for attraktive senter i Hordaland* på ein god måte, som mellom anna seier at fylket bør utvikle regionale sentre slik at dei er attraktive å vere, bu og drive næring i. Vestland fylkeskommune har nokre merknader til planforslaget når det gjeld rekkefylgjekrav til realisering av gang- og sykkelveg og kryssingspunkt. Vi ber om at desse merknadene vert teke omsyn til i prosessen vidare.

Med helsing

Eva Katrine Ritland Taule
fagansvarleg
NPI – Plan, klima og analyse

Liz Eva Tøllefsen
seniorrådgjevar
NPI - Plan, klima og analyse

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift

Saksbehandlarar:

Liz Eva Tøllefsen, seksjon for plan, klima og analyse

Katrine Helle Riber, seksjon for veg og infrastruktur

Kopi mottakarliste

STATSFORVALTAREN I VESTLAND	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Statens vegvesen	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER

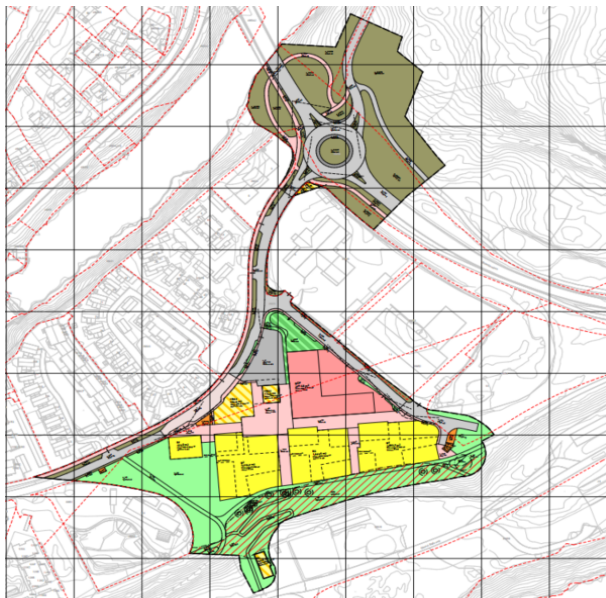

Voss herad
Postboks 145
5701 VOSS

Saksbehandlar, innvalstelefon
Jan Vidar Voster, 5557 2306

Fråsegn - offentlig ettersyn - Voss - 89/29 31 54 55 - Tvildemoen - brannstasjon bustadar næring mm. - reguleringsplan

Vi viser til brev av 06.11.23 og detaljregulering for gnr. 89, bnr. 29 mfl. – Tvildemoen brannstasjon, bustadar og næring til offentlig ettersyn. Frist for uttale er sett til 23.12.23.

Vurdering:

Føremålet med planarbeidet er å leggja til rette for utvikling av ein ny hovudbrannstasjon for Voss herad saman med eit bustadområde med dagligvareforretning, grønstruktur og offentlig nabo-lagstorg. Planen opnar for inntil 130 bueiningar. Innanfor areal til kombinert utbygging- og anleggsmål tillatast det maks. 500 m² BRA til forretning (daglegvare) og 150 m² bevertning-/tenesteyting på bakken. Planområdet er om lag 47 daa.

Gjeldande plangrunnlag for området er «*områdeplan Tvildemoen*», kor det er sett krav om utarbeiding av detaljreguleringsplan for aktuelt område. Området er mellom anna sett av til

kombinererte føremål (BKT1), uteopphaldsareal (o_UA1), samt grønstruktur (o_G) og turveg (o_TV). Det vert vist til plan- og bygningslova og forskrift om konsekvensutgreiing kor heradet som næraste planmynde, har vurdert at ny utbygging er i tråd med overordna plan og vil ikkje utløyse krav om konsekvensutgreiing. Heradet har i ein eigen prosess (2018) vurdert ulike alternativ for plassering av ny brannstasjon. I tillegg har det vore utarbeidd ei klimagassberekning av Asplan Viak, av alternativa; - ny brannstasjon på Tvildemoen, eller å byggja om eksisterande brannstasjon på Vetleflaten. Konklusjonen i rapporten er at materialval i nytt byggeprosjekt er viktigare for klimagassutslepp enn plasseringa, på grunn av tilstanden på noverande brannstasjon. På bakgrunn av desse utgreiingane vart det gjort vedtak om lokalisering på Tvildemoen i Heradsstyret den 17.03.22, sak 29/22.

Grønstruktur:

Vi merkar oss at ny utbygging i planframlegget B1 og B2 strekk seg inn på areal som i områdeplanen for Tvildemoen (*planid 123509014*) er sett av til o_UA 1 – grøn struktur. I områdeplanen er desse områda, viktige fellesområde for byggeområda og nærområdet rundt. Planforslaget vil såleis ha ein innverknad for rekreasjonsbruken i området. Ny utbygging vil innebera at deler av skogen vert bygd ned. Vi tykkjer i utgangspunktet at det er uheldig at planen legg opp til å byggja ned eksisterande grønstruktur. Området er viktig for både barnehagane og burettslaga på Tvildemoen. Statsforvaltaren finn likevel å kunne akseptera denne utvidinga, sidan den delen av skogen mot sør og vest (Hakkebakkeskogen), som er vurdert til å ha størst rekreasjonsverdi, vert ivaretatt.

Utenomhusareal:

Vi merkar oss at planen legg opp til eit minimumskrav på om lag 20 m² felles uteopphaldsareal pr. bueining, noko som er lågare enn minimumskravet i områdeplanen på 25 m². Planen legg vekt på at dersom offentlege areal og innvendige fellesareal i fellehuset vert lagt til grunn for berekninga (nabolagstorg, travbaneakse, tverrforbindingar og fellehus), vil kvar bueining ha tilgang på om lag 50 m² uteopphaldsareal. Vi tykkjer i utgangspunktet at det er uheldig at planen bryt med minstekravet til uteopphaldsareal i overordna plan. Utomhusareal skal vera av god kvalitet og eit eigna område for leik og rekreasjon. Planen bør heller redusera talet på bueiningar, slik at planen vil samsvara med storleikskravet nedfelt i områdeplanen, i staden for innlemma diverse føremål for å få kunne definera utenomhusareal med 50 m² felles areal per bueining.

ROS-analysen:

Vi les ut ifrå ROS-analysen at det er eit vesentleg sannsyn for kjemikalieutslepp i samband med brannøvingar på brannstasjonen. ROS-analysen føreslår at det et bør etablerast tiltak for å avgrensa faren for utslepp frå den faste brannøvingsplassen, f.eks. sandfang, reins av vatn og oppsamling av brannskum. Det er planlagt at forureining ifrå brannvesenets verksemd skal avgrensast ved at utslepp frå utvendige areal og innvendig vaskehall vert knyta til planlagde oljeutskiljarar, men at dette må vurderast konkret når brannøvingsplassen skal etablerast. Vi kan ikkje sjå at nokre av desse avbøtande tiltaka er forankra i føresegna til planforslaget. Vi rår difor til at dette vert teke med inn som eit viktig moment under pkt. 4.5.

Vassdrag:

Vi merkar oss vidare at føremåla o_AVG15, o_AVG18 strekkjer seg heilt ned til elva. Etter det vi kan sjå, kjem det ikkje fram av oversendinga ei vurdering av planframlegget opp mot vassressurslova § 11, og kva konsekvensane ei evt. utbygging vil få for kantvegetasjonen som ligg til elva her. Føresegna opnar for vegskjeringar og fyllingar på desse areala. Vi merkar oss ut ifrå våre kartkjelder at det er bratt ned mot elva her og evt. tiltak vil såleis vera ganske inngripande i elvekanten. Etter vår vurdering er det problematisk at det er lagt slike føremål som vil kome i konflikt med kantvegetasjonskravet i vassressurslova § 11. Dette er gjort utan at konsekvensane for m.a.

naturmiljø og friluftsinnteresser som er knytt til vassdraget ser ut til å vera konkret vurdert her eller omtala i planframlegget.

I tillegg til vassressurslova § 11, viser vi også til laks- og innlandsfisklova § 7, der det er sagt at omsynet til fiskeinteressene og ivaretaking av økologiske funksjonsområde til fisken og andre ferskvassorgansimar skal innpassast i planar etter plan- og bygningslova. Vi kan ikkje sjå at det ligg føre vurderingar knytt opp mot dette.

Statsforvaltaren er i utgangspunktet positiv til å leggja til rette for gang- og sykkelveg her som kan mellom anna kan fremja folkehelse og friluftslivinteressane i området. Vi vil likevel presisera at den førebelse uavklarte situasjonen med eventuelle terrengendringar langs vassdraget her kan få verknader for vassdrags-, friluftslivs- og naturverdiane i området.

Etter samtale med heradet den 18.12.23 og e-post av 18.12.23, vil ikkje Statsforvaltaren fremja motsegn til planframlegget, under føresetnad at heradet justerer planen i sitt reviderte planframlegg, (som vi vil få over nyttår) og i tråd med våre merknader. Vi er såleis samde i heradet sine skisserte endringar av planframlegget: at det må setjast av ein grønstruktur langs vassdraget og på nedsida av regulert gang- og sykkelveg, som vil sikra kantvegetasjon. Ut ifrå våre kartkjelder ser det ut til å vera utført ulovleg hogst ved brua. Truleg i tilknytning for å forbedra sikta langs riksvegen her. Vi vil difor nytta høvet til å orientera at dette kan vera ein problemstilling som heradet må handtera på sikt. Vi ønskjer ein naturleg revegetering og ikkje utplanting, når tiltaka er ferdigstilt. Vidare bør vegetasjonsbeltet mot elva vera så breitt som mogleg, for å forhindra avrenning ifrå vegen, noko som kan forringa vassmiljøet i elva.

Under samtalen med heradet, fekk vi forståing for at det ikkje ville vera naudsynt med flaum-sikringstiltak mot elva, sidan det er ein høgdeforskjell på 8-9 meter ifrå elva og opp til regulert gang- og sykkelveg. Vi rår likevel heradet til å utforma føresegna slik, at regulert grønstruktur bør vera inngrepsfri for fysiske tiltak. Vi kan sjå at det bør vera ein opning for tiltak iform av fundament i tilknytning til turvegen, men utover det bør føresegna til føremålet vera tydelege på at føremålet må vera inngrepsfri.

Statsforvaltaren stønar vidare heradet si vurdering om å endra føreslegen gang- og sykkelveg på undersida av brua til turveg. Det bør kome fram av føresegna at underlaget til turstien bør vera grus og ikkje av eit hardt materiale som til dømes asfalt. Breidda på turvegen bør ikkje overstige 1.5 meter.

Vi vil elles minna om at tiltak i vassdrag skal konsesjonsvurderast etter vassressurslova av NVE, og vidare handsamast etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, av Statsforvaltaren. Elles må heradet

nedfella eit generelt krav om avbøtande tiltak å unngå avrenning i anleggsfasen ifrå området, uti elva og nedstraums. Vi kan ikkje sjå ut ifrå føresegna at dette er tilstrekkeleg teke i vare.

Avslutningsvis vil vi understreka at vi vektlegg i vår vurdering av planframlegget, at plassering av ny brannstasjon er avklart i ein eigen prosess og at det er naudsynt å få på plass dette samfunnskritiske anlegget, grunna arbeidstilhøva på den eksisterande brannstasjonen.

Med helsing

Egil Hauge
seksjonsleiar

Jan Vidar Voster
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Vestland fylkeskommune
NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
STATENS VEGVESEN

Postboks 7900	5020	BERGEN
Postboks 5091	0301	OSLO
Majorstua		
Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER

Statens vegvesen

VOSS HERAD
Postboks 145

5701 VOSS

Behandlande eining:
Transport og samfunn

Sakshandsamar/telefon:
Sivert Faye / 47299448

Vår referanse:
22/202541-14

Dykkar referanse:
22/10375-20

Vår dato:
20.12.2023

Høyringsuttale til detaljreguleringsplan for brannstasjon og bustader – Tvildemoen – PlanID 2023001 – Voss herad

Vi viser til brev datert 06.11.2023.

Saka gjeld

Formålet med planen er å legge til rette for ny brannstasjon, bustader, forretning, og torg. Det er lagt vekt på å skape eit sentrumsnært nabolag med gode bu- og opphaldskvalitetar, og å bidra til at Voss herad når målet om å bli eit lavutsleppssamfunn.

Statens vegvesen si rolle i planlegginga

Statens vegvesen har ansvar for at føringar i *Nasjonal transportplan (NTP)*, *statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging*, vegnormalane og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringar blir ivaretatt i planlegginga. Statens vegvesen sitt samfunnsoppdrag er å utvikle og leggje til rette for eit effektivt, tilgjengeleg, sikkert, og miljøvennleg transportsystem.

Vi uttalar oss på vegne av staten som forvaltar av riksveg og etaten sine egne kulturminne, og som statleg fagmyndigheit med sektoransvar innanfor vegtransport. Statens vegvesen sitt sektoransvar for vegnettet inneber eit overordna ansvar for at trafikkikkerheit, klima- og miljøomsyn, og heilskapleg bypolitikk blir ivaretatt i alle planforslag som vedkjem samferdsel. Dette gir oss rett til å stille krav til både statlege, fylkeskommunale og kommunale vegar, gater og løysingar for gåande og syklande.

Våre merknader til planforslaget

Vi viser til dialog undervegs i planarbeidet og møte 14.12.2023.

Tema for møtet var avklaringar knytt til rekkefølgekrav om nytt kryss, utbetring av eksisterande kryss og undergang under Strandelva bru på rv. 13.

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Askedalen 4
6863 LEIKANGER

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturamottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Vi viser til framlegg til endra føresegner i e-post frå kommunen datert 18.12.2023. Føresegnene er i samsvar med rekkefølgekravet for områdeplanen, så lenge det ikkje blir sett i gang nye tiltak innanfor områdeplan for Tvildemoen som kan auke trafikkbelastninga i krysset. Vi legg til grunn at kommunen sikrar at rekkefølgekravet i områdeplanen og detaljreguleringsplanen blir følgt ved behandling av byggesaker innanfor områdeplanen.

Endringar i føresegner jf. e-post frå kommunen, datert 18.12.2023:

Før igangsettingsløyve for nye tiltak i felt B1–B4 og KBA1, utover 10.500 m² BRA, skal det være inngått gjennomføringsavtale med Statens vegvesen om ny kryssløysing mellom Regimentsvegen og Rv 13. BRA skal sees i samheng med utbygging elles på Tvildemoen jf. krav i områdereguleringsplanen, planid 0914, punkt 3.2 – 2 i føresegnene.

Før igangsettingsløyve for nye boliger, og seinest innen 31.12.2025, skal det vere etablert oppstrammingstiltak i kryss Regimentsvegen/Rv 13, i tråd med Statens vegvesen sin vegnormal. Se kap. 7.8 i planomtalen.

Vi foreslår:

Før igangsettingsløyve for nye tiltak i felt B1–B4 og KBA1, utover 10.500 m² BRA, skal krysset være opparbeidd eller sikra opparbeidd gjennom ~~det være~~ inngått gjennomføringsavtale med Statens vegvesen om ny kryssløysing mellom Regimentsvegen og Rv 13. BRA skal sees i samheng med utbygging elles på Tvildemoen jf. krav i områdereguleringsplanen, planid 0914, punkt 3.2 – 2 i føresegnene.

Det bør bli presisert at det er vegnormal N100 som det blir vist til i føresegna:

*Før igangsettingsløyve for nye boliger, og seinest innen 31.12.2025, skal det vere etablert oppstrammingstiltak i kryss Regimentsvegen/Rv 13, i tråd med Statens vegvesen sin vegnormal **N100**. Se kap. 7.8 i planomtalen.*

Vi ser at våre merknader til oppstartsvarsel i stor grad er svara ut. Det er gjort ei ny trafikkanalyse for krysset med rv. 13. Denne viser at krysset vil ha akseptabel kapasitet som følge av utbygginga, men at det på sikt vil vere behov for å bygge om krysset på grunn av overbelastning. Planen legg til rette for ombygging av krysset med rundkøyring. Det er søkt om fråvik for rundkøyringa, da dette ikkje skal etablerast på nasjonal hovudveg. Fråviket er godkjent.

Det blir lagt til rette for ny planskild kryssing av riksvegen for mjuke trafikantar. Denne kryssinga oppfyller ikkje stigningskrav for gang- og sykkelveg, og vi legg til grunn at drift og vedlikehald blir vareteke av kommunen. Det må bli inngått ei eigeomsavtale om bruk av vår grunn. I det vidare arbeidet med detaljprosjektering av undergangen må Statens vegvesen få teikningar til godkjenning, for å vareta brukonstruksjonen og fyllinga til brukaret. Det vil vere behov for vidare dialog med oss om brutekniske forhold og kva dokumentasjon som er nødvendig i neste fase.

Planen legg òg til rette for oppstramming av dagens kryss, som vil betre trafikksikkerheita for mjuke trafikantar. Dette er sikra med rekkefølgjekrav.

Vi kan ikkje sjå at skuleveg er spesielt omtala i planen, slik som vi bad om i vår uttale til oppstart. Vi legg til grunn at kommunen sikrar trygg skuleveg for nye bueningar, og at dette blir vurdert før vedtak av planen.

Det manglar siktsoner i krysset mellom kv2 og kv3. Dette bør bli teikna inn.

Konklusjon

Vi har hatt mykje dialog undervegs i planarbeidet og har kome fram til løysingar i planen som vi kan godta. Vurdering av trygg skuleveg bør bli gjort før vedtak av planen. Vi viser elles til merknader over, og ber om at dei blir teke til følge. Vi legg til grunn at føresegnene blir endra i samsvar med vårt forslag over.

Transport vest – transportforvaltning 1

Med helsing

Torun Emma Torheim

Seksjonsleiar

Sivert Faye

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskrivne signaturar.

Kopi

NYE VEIER AS, Kjøita 6, 4630 KRISTIANSAND S

STATSFORVALTAREN I VESTLAND, Njøsavegen 2, 6863 LEIKANGER

VOSS HERAD
Postboks 145
5701 VOSS

Vår ref.: 23/00549-2

Deres ref.: 22/10375-20

Bergen, 19.12.2023

Uttale til detaljreguleringsplan for brannstasjon og bustader - Tvildemoen - planID 20230001

Føremålet med planen er å legge til rette for utvikling av ny hovudbrannstasjon og eit bustadmiljø med målsetting om sosial berekraft, fellesløysingar og attraktive møteplassar. Planen legg opp til om lag 130 bueningar.

Indre Hordaland Miljøverk er no BIR Voss Hardanger

1.juni 2023 vart Indre Hordaland Miljøverk (IHM) innlemma i Bergen Interkommunale Renovasjonsselskap (BIR), som BIR Voss Hardanger AS. BIRVH famnar om kommunane Voss, Ulvik og Eidfjord.

Medlemskommunane har tildelt BIR dei lovpålagde oppgåvene knytt til handtering av avfall frå hushaldskunder som er busett i kommunen. BIR, ved dotterselskapet BIR Infrastruktur vert difor varsla ved oppstart av detaljreguleringsplanar og ved høyring og offentleg ettersyn for kunne gje uttale til planlegging knytt til renovasjon for hushald.

Ved oppstart av reguleringsplanar gjev BIR mellom anna følgande generelle innspel:

- Krav i føresegn om framtidsretta nedgravne avfallsløysingar
- Krav i føresegn om utarbeiding av renovasjonsteknisk plan (RTP). RTP skal vere sendt til BIR til uttale før 1.gongs handsaming av reguleringsplanen.
- Rekkfølgekrav om ferdistilling av avfallsanlegget i tråd med BIR sin uttale til RTP før det vert gjeve mellombels bruksløyve/ferdigattest.
- Det må settast av tilstrekkeleg og eigna areal for alle avfallstypene på arealplankart og/eller i illustrasjonsplan.
- Avfallsløysinga bør om mogleg vurderast samla for større område/tilgrensa planområde.

BIR Infrastruktur skal også varslast for endringar ved eksisterande renovasjonsløysingar, og krev då at det vert sendt inn ein RTP som skildrar ny løysing.

Uttale til høyring og offentleg ettersyn for brannstasjon og bustader – Tvildemoen

I planomtalen 6.14.3 vert det skildra plan for avfallshandtering. BIR ber om å tilsendt ein renovasjonsteknisk plan som mellom anna greier ut kva som ligg bak dimensjoneringa og tilkomst for renovasjonsbil for tømning av anlegga.

På BIR sin heimeside ligg det mal for korleis en kan utforme ein renovasjonsteknisk plan, sjå <https://bir.no/ny-avfallsloesning/planlegging-av-nytt-renovasjonsanlegg/eksempler-paa-renovasjonsteknisk-plan/>

BIR understreker at det er BIR Voss Hardanger sin renovasjonstekniske norm som skal ligge til grunn for utarbeiding av ein renovasjonsteknisk plan i kommunane Voss, Ulvik og Eidfjord herad, sjå <https://www.birvh.no/hushald/prisar-og-informasjon/forskrifter-og-vedtekter/renovasjonsteknisk-norm> .

Føresegnene til Voss herad sin KPA punkt 4.15.5 seier at renovasjonsløyseringar skal utgreiast i alle plan- og byggesaker, og avklarast med Indre Hordaland Miljøverk (no BIR Voss Hardanger). Det kan setjast krav om fellesløyseringar og tilrettelegging i bygg.

I reguleringsplanen for Tvildemoen legg ein opp til felles renovasjonsløyseringar i f_REN1 for kombinasjonsbygg KBA1-2 og bustader i B1-B2. BIR er nøgd med at det er knytt rekkefølgekrav i føresegn for at renovasjonsløyseringane skal være sikra opparbeidd før det vert gjeve bruksløyve til det enkelte byggefelt.

Vi gjer merksam på at BIR ikkje har ansvar for å handtere avfall frå næringsverksemd, og vi uttaler oss difor ikkje om avfallsløyseringar knytta til næring. For mellombelse renovasjonsløyseringar knytt til planlagt brannstasjon anbefaler BIR at det vert oppretta kontakt med Voss herad.

Med venleg helsing
BIR Infrastruktur AS

Sjur Aarsand
Fagansvarleg plan

Wenche-Mari Bliksås
Plankonsulent

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift.

Du kan nå lese de fleste brev fra BIR-konsernet i din digitale postkasse!

- Brev til deg selv
For å lese brev til deg selv må du opprette en digital postkasse. Det er enkelt og gratis på denne siden: <https://www.norge.no/nb/velg-digital-postkasse>
Har du ikke egen digital postkasse vil du motta brevet i Altinn.
- Brev til bedrift/organisasjon
Du kan lese brev til bedriften/organisasjonen i meldingsboksen i Altinn: <https://www.altinn.no>
Under «Profil, roller og rettigheter» kan du se om kontaktinformasjonen er riktig, eventuelt legge til kontaktinformasjon. Her kan du også delegererollen «Post/arkiv» dersom du ønsker at en annen person skal lese post på vegne av bedriften/organisasjonen.

Svar sendes inn via <https://svarut.ks.no/edialog/mottaker/990766665>.

Til Voss heradsstyre – til nye, og til erfarne politikarar

Hundremetersskogen på Tvildemoen forsvinn på di vakt

23.12 er høyringfrist for prosjektet *Tvildemoen brannstasjon og bustader*.

Naturvernlaget reagerer på den ustrakte bruken av omgrepet berekraft både i munnleg og skriftleg framstilling av prosjektet på Tvildemoen. Å byggje ned størsteparten av hundremetersskogen til fordel for menneskelege føremål er direkte i strid med naturavtala, og i strid med Vossaklima 2030. Me oppfordrar difor politikarane om å setje seg nøye inn i prosjektet. Planidentitet 2023001.

Me vil med dette brevet råde politikarar til å vurdere å skalere ned prosjektet til å gjelde brannstasjon, utan vidare nedbygging av hundremetersskogen til bustader.

Heilt konkret meiner Voss Naturvernlag at

- bustadbygging i sentrum må skje ved fortetting og bruk av allereie nedbygde område – ikkje nedbygging av knapp, urørt sentrumsnatur
- arealnøytralitet og prinsippa i Vossaklima også må gjelde denne planen
- skogen er viktig leikeplass og læringsarena for over 100 barn i barnehagen
- sentrumsområda treng det som er att av friluftsområde, av mange gode grunnar
- utbygginga endrar karakteren på landskapet langs Vosso og trugar naturmangfaldet

Me vil framheve følgjande:

Mål nummer 12 i [naturavtala](#);

«Betydeleg auka arealet av, kvaliteten på og samanhengen mellom, tilgangen til og fordelane frå grøne og blå område i urbane og tettbygde strøk på ein berekraftig måte, ved å integrera bevaring og berekraftig bruk av naturmangfald, og sikra at naturmangfald blir teke omsyn til i byplanlegging ved å fremja naturleg heimehøyrande naturmangfald, økologisk samanheng og tilstand, forbetra menneskes helse, livskvalitet og tilknytning til naturen, og dessutan bidra til inkluderande og berekraftig urbanisering og økosystemfunksjonar og -tenester.»

I Vossaklima står følgjande:

«Arealendringar som inneber nedbygging av arealtypar og habitat, er dei viktigaste trugsmåla for naturmangfaldet. Vidare arealplanlegging i Voss herad er eit viktig tema i Vossaklima 2030, og

omsyn til naturmangfald vil vera viktig». I tillegg kjem naturen som karbonlager og flaumdempar fram i Vossaklima.

Frå Tvildemoen-prosjektet sin ROS-analyse kap. 4.3 Reduserte levevilkår for planter, dyr og fugler

«...Planområdet består i dag i hovedsak av tett løv- og barskog. Planforslaget innebærer nedbygging av en betydelig andel av denne skogen, noe som også reduserer det sammenhengende grøntdraget langs elva Vosso og skogsområdet nord for riksveg 13. Det er ikke registrert sjeldne eller spesielt verdifulle arter av verken planter, dyr eller fugler innenfor området. Det kan imidlertid ikke utelukkes at slike arter lever innenfor planområdet *. Uansett innebærer nedbygging av skog reduserte levevilkår for dyr og fugler som bruker området i dag, i tillegg til at de plantene som er der fjernes. Vurdering av sannsynlighet: **Det er svært sannsynlig at nedbyggingen av grønnstrukturen får konsekvenser for planter, dyr og fugler. Vurdering av konsekvenser: Konsekvensene vil være skade på miljø, ved at planter, dyr og fuglers økosystem endres. Det kan for eksempel gjøre at dyr må ferdes mer i samme miljø som mennesker, fugler kan få det vanskeligere med å finne egnede hekkeområder, og eventuelle verdifulle planter innenfor planområdet forsvinner.»**

*NB! Her har Stataforvaltaren peika på følgjande artar i området: Spiss kanelslørsopp (LC) og Finporet vinterstilkjuke (LC), og ein observasjon av Tårnseiler (NT).

Me i Naturvernlaget vurderer difor planen om å byggje ned størsteparten av skogen på Tvildemoen å vere i strid med vedteken politikk i Voss herad.

Manglande krav om arealnøytralitet

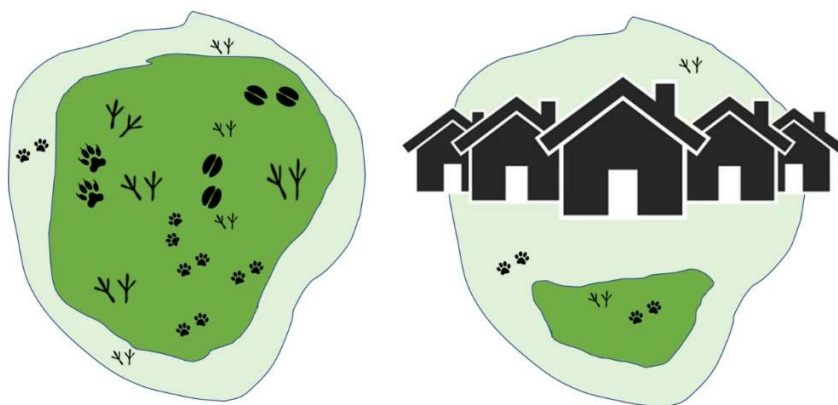
Det er heller ikkje nemnt noko om arealnøytralitet i prosjektet, endå det for over eit år sidan i Vossaklima står følgjande: «*all framtidig arealutbygging i Voss herad som eit minimum skal vera arealnøytral*».

Det er å forventa at ein legg arealnøytralitet til grunn i prosjekt som er byggjeklare 1,5–2 år etter at planen er vedteken. Me nærmar oss allereie halvvegs til 2030, og det er til sjuande og sist politikarane sitt ansvar å sørgje for at vedteken politikk vert fulgt opp.

Hundremetersskogen for menneske og dyr

På forskning.no kan me i artikkelen [Alle treng ein hundremetersskog](#) lesa at «...det viktigaste er å spara dei store og ustrigla lappane – dei lokale hundremetersskogane. Kanten på ein slik skog vil ofte vere prega av omgjevnadane, medan kjernen kan ha høge tre som gir gode vilkår for mose, sopp, fuglar, ekorn og mus..»

I følgje landskapsøkologane er følgjande illustrasjon beskrivande for kva som skjer med det biologiske mangfaldet ved nedbygging av hundremetersskogen:

Figur 5. Slik forklarar landskapsøkologane effekten av bygging i skogflekkear. Figuren til venstre viser at sjølv ganske små skogflekkear kan ha nok skugge og beskyttelse for mange planter, dyr, sopp og insekt i kjerna (mørkegrønt), så lenge det finst ein god kant rundt (lysegrønt). Når vi bygger ut, skrumpar kjernemiljøet, og levestadane forsvinn.

Å bevare ein så liten del av skogen som prosjektet siktar på er difor ikkje tilstrekkeleg for å verna om skogen sine kvalitetar, trass mindre endringar som er gjort etter innspel.

I tillegg veit me kor viktig hundremetersskogen er for dei minste av våre samfunnsborgarar, noko forskinga også peikar på. Skogen er leikeplassen til Voss sin nest største barnehage med over 100 barn, og andre barn som bur i og ved Tvildemoen. Statsforvaltaren har peika på Miljødirektoratet si vurdering av området som eit svært viktig friluftsområde. **Dette friluftsområdet vil miste sin karakter som friluftsområde om området rundt i så stor grad forsvinn.**

Me forstår det slik at det er brannstasjonen som både er mest samfunnskritisk, og som i minst grad påverkar skogen på Tvildemoen. Prosjektet på Tvildemoen spelar ikkje på lag med det nye kunnskapsgrunnlaget vårt, og me meiner difor at politikarane bør gå ein ekstra runde for å vurdere om skogen på Tvildemoen verkeleg skal ødeleggast til fordel for bustadar.

Naturvern er ei langsiktig oppgåve, hovudsakleg lokalpolitikarar sitt ansvar. Naturkrise er og ei mykje meir alvorleg, langsiktig trugsel mot menneska enn bustadmangel. Ei eng her, ein skog der... Ut i frå vår kartlegging i samband med kommunevalet 2023 er det mange lovnadar om naturen først. No er det tid for handling.

Voss, 08. desember 2023

Venleg helsing

Styret i Voss Naturvernlag

Høyringsuttale frå Kulturverkstaden Magasinet

Detaljreguleringsplan for Tvildemoen brannstasjon og bustader

Planframlegget har mange fine kvalitetar. Styret for Kulturverkstaden Magasinet har såleis ikkje konkrete innspel til planen anna enn ein generell otte for at naturkvalitetane som omgjev barnehagane vert forringa.

Hovudinnvendinga til styret for Kulturverkstaden Magasinet er at planen er ein del av eit mønster for Tvildemoen, detaljplanlegging bit for bit. Marknaden tilseier at Voss herad har tid og høve til å setja foten i bakken og laga ein heilskapleg bygnadsplan for Tvildemoen. Fråværet av heilskapleg planlegging opnar for utilsikta negative følgjer.

Ved å laga ein samla bygnadsplan, kan ein også planlegga i detalj for gåande og syklande i eit heilårsperspektiv. Tvildemoen er ei perle og altfor verdfull til å bli øydelagt av manglande heilskapeleg planarbeid.

Voss, 13. desember 2023

På vegne av styret i Magasinet

Lars Mossefinn

leiar

Høyrings svar frå SU i Voss barnehage

Detaljreguleringsplan for brannstasjon og bustader - Tvildemoen - planID 2023001

Det at me i Voss barnehage har ein liten hundremeterskog som næraste nabo, rett utanfor barnehagen vår, er den viktigaste stadkvaliteten for vaksne og born i barnehagen. Skogen er leikeplass og læringsarena for over 200 born i barnehagene Voss barnehage og Læringsverkstedet, og i tillegg for born som bur i området. Skogen har òg eigenverdi, uavhengig av kva me menneske nyttar den til. Det er dette området ein no planlegg å bygga ned. Her står ein av dei siste sentrumsnære hundremeterskogane i fare for å forsvinna. Voss barnehage er samde med Voss Naturvernlag og meiner prosjektet bør skalerast ned til å gjelda berre brannstasjon, utan vidare nedbygging av nærnatur.

I skogen vår leikar born kvar dag. Dei fylgjer endringane som skjer i denne vesle skogen i takt med årstidene. Her er det insekt, maur og maurtuer. Det er fuglar og ekorn som me matar i løpet av vinteren. Me har fuglekassar til fuglane om sommaren. Når 1- og 2- åringane går tur her, så går dei ikkje på «vegen», men på dei små stiane der dei går over stikk og stein, og får brukt kroppen allsidig i ulendt terreng, slik rammeplan for barnehagen tilrår. For dei minste i barnehagen er nærleiken til skogen vår heilt avgjerande for å kunne få slike naturopplevingar i kvardagen. Me har til ei kvar tid 104 born i barnehagen vår og det er mange born som, sidan Voss barnehage opna i 2009, har gode minner og naturopplevingar frå skogen.

Denne skogen har me brukt som ei forlenging av uteområdet vårt. Skogen tilbyr borna noko heilt anna enn det den tilrettelagde leikeplassen vår gjev dei. Forsking viser kor viktig leik i naturen er for borns utvikling. (Sjå vedlegg 1: «En oppvekst på døde underlag» av Jostein Rønning Sanderud, høgskulelektor ved Høgskulen på Vestlandet). Sidan naturen heile tida forandrar seg, utfordrar den også fantasien. Naturleiken utvider bornas forståing av seg sjølv og naturen.

Me meiner at borna, både i Voss barnehage, Tvildemoen barnehage og borna som veks opp på Tvildemoen, treng ein hundremeterskog (Sjå vedlegg 2: «Alle treng ein hundremeterskog» av Inger Auestad, Førsteamanuensis i vegetasjonsøkologi v/ Høgskulen på Vestlandet.) I artikkelen kan me lesa: «Det viktigaste er å spare dei store og ustrigla lappane – dei lokale hundremeterskogane. Kanten på ein slik skog vil ofte vere prega av omgjevnadane, mens kjernen kan ha høge tre som gir gode vilkår for mose, sopp, fuglar, ekorn og mus.» I fylgje planteikningane for Tvildemoen er det kun ein kant som vil stå att. Dei få trea som vil stå att er ikkje nokon skog. Ein vil kunne sjå husvegger over alt kor ein beveger seg. Leirplassen i skogen får ein vegg kloss inntil. Utan skogen vil borna mista eit heilt univers av fantasi og naturopplevingar, som aldri kan erstattast av leikeapparat og bygde parkar.

Me vil òg visa til satsinga Vossaklima 2030. Nedbygging av gjenverande skog på Tvildemoen er i strid med vedteken politikk i Voss herad. Planen bryt med Vossaklima 2030 sitt prinsipp om at arealutbygging i Voss herad skal vera arealnøytral. For at borna skal læra å ta vare på naturen og bli glad i naturopplevingar, må dei frå dei er små få moglegheita til å oppleve natur i kvardagen.

Skogen vår er i tillegg med på å dempa støy mot barnehagen, både frå Vindtunnelen, men òg i samband med brannstasjonen som kjem nær barnehagen. Vendt mot skogen har me «sovehusa» våre. Det vil sei at det er her dei minste borna søv i vognene sine på dagtid.

Me forstår at ny brannstasjon må koma. Det er òg denne som i minst grad påverkar skogen på Tvildemoen. Utbygging av bustader i urørt natur spelar derimot ikkje på lag med det nye kunnskapsgrunnlaget heradsstyret har (vedlegg 3, Høyringsuttale Voss Naturvernlag).

Me ber om at skogen får stå, for insekt, fuglar og dyr, og for framtidige born i barnehagen sin kvardag, deira fantasi, sjølvkjensle og tilhøve til naturen. No er det viktig at mange nok står opp for denne skogen.

Viss det endar med utbygging av skogen ved Voss barnehage ynskjer barnehagen sterkt å få moglegheit til å koma med innspel i prosessen, og me ynskjer å vera involvert i detaljplanlegginga av området. Ein god dialog med barnehagen vil vera svært viktig dersom anleggsarbeid blir sett i gang. Eit så stort anleggsarbeid tett på barnehagen vil i stor grad påverka barnehagekvardagen til barna i Voss barnehage.

Voss, 22. desember 2023

SU Voss barnehage

Tor-Einar Wahl
Styrar i Voss barnehage

Merknad til planforslag for brannstasjon og bustader på Tvildemoen

- Turvegen som i dag går gjennom «Hundremeterskogen» vert mykje nytta som snarveg til Vangen for oss som bur i Gilbaret. Det har ein stor verdi å få ein pause frå asfalten og gå gjennom ein frodig skog med fugleliv. I utgangspunktet er det ynskjeleg at skogen og stien vert bevart i si heilheit. Eg opplever området som eit viktig friluftsområde for dei som bur på Tvildemoen. Her er det mange hundeeigarar, eldre og born som er ute og går tur. Ein må elles krysse riksvegen for å kome til nærmaste friluftsområde. Skogen er flat og lett tilgjengeleg for alle, i motsetning til mange andre turområde på Voss.
- Ikkje minst er «Hundremeterskogen» eit svært viktig område for tilgrensande barnehagar. På veg gjennom skogen møter ein nesten alltid på ei barnegruppe og det er synleg at dei nyttar skogen i si lek og læring.
- Viser til *Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for å styrke barn og unges interesser i planleggingen*. Føremåla med retningslinene er å:
 - a. *Synleggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.*
 - b. *Gi kommunene bedre grunnlag for å integrere og ivareta barn og unges interesser i sin løpende planlegging og byggesaksbehandling.*
 - c. *Gi et grunnlag for å vurdere saker der barn og unges interesser kommer i konflikt med andre hensyn/interesser».*

Ved punkt 5 d står det fylgjande: «Ved omdisponering av arealer som i planer er avsatt til fellesareal eller friområde som er i bruk eller er egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatning. Erstatning skal også skaffes ved utbygging eller omdisponering av uregulert areal som barn bruker som lekeareal, eller dersom omdisponering av areal egnet for lek fører til at de hensyn som er nevnt i punkt b ovenfor, for å møte dagens eller framtidens behov ikke blir oppfylt».

Punkt 5b: «I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Dette forutsetter blant annet at arealene:

- er store nok og egner seg for lek og opphold
- gir muligheter for ulike typer lek på ulike årstider
- kan brukes av ulike aldersgrupper, og gir muligheter for samhandling mellom barn, unge og voksne».

Det er vanskeleg å finne erstatningsareal for «Hundremeterskogen» utan å måtte krysse og ferdast langs trafikkert veg. For at barnehagane skal kome seg til andre friluftsområde, krev det større ressursar og bruksfrekvensen vil bli lågare. Leikeområdet i Tvildeskogen, på motsett side av rv. 13, er det over 500 m å gå til for Voss barnehage. Medan «Hundremeterskogen» ligg på andre sida av gjerdet. «Hundremeterskogen» er også tilgjengeleg for ei større gruppe av barn. Her kan dei som sitt i vogn eller menneske med nedsett funksjonsevne også kome fram.

- For at turstien skal ha ein tilnærma lik verdi som i dag, bør det i det minste vera ei grøn buffersone mellom turvegen og bustadområda (B1, B2 og B3). Bustadområda kan trekkast lenger vekk i frå turstien og evt. reduserast med antal bueningar for å nettopp bevare eit skogsområde og tursti, som er eit felles samfunnsgode for alle bebuarar på Tvildemoen og andre brukarar. Opplevinga av å gå på stien vil vera heilt annleis med skog på begge sider. Til samanlikning går turstien svært tett på leilegheitene ved Karibyen og turgåarar har fullt innsyn til stover, terrassar og hagar. Turstien vert ved Karibyen opplevd som

privatiserande. Det vil også vera ein fordel for dei som skal bu i bustadane at det vert lagt til ei buffersone.

- Ein skal heller ikkje undervurdere den støyreducerande effekten av skogen. Tvildemoen ligg omkransa av tre trafikkerte hovudveggar. Ein merker tydeleg mindre støy i skogen når det er blad på trea i sommarhalvåret.
- Vil elles minne om det biologiske mangfaldet og eigenverdien det har for samfunnet.

Mvh.

Guri Finne Sognnæs